

Λίγα λόγια για την πλαστική σακούλα

Το μικρό βάρος, σε συνδυασμό με την υψηλή αντοχή, ήταν οι ιδιότητες που έκαναν τις πλαστικές σακούλες ιδιαίτερα δημοφιλείς και τις κατέστησαν από τη δεκαετία του '70 ένα από τα χαρακτηριστικότερα σύμβολα της καταναλωτικής κοινωνίας μας: χρησιμοποιούνται τις περισσότερες φορές για λίγα μόνο λεπτά, αλλά μπορούν να παραμείνουν στο περιβάλλον για περισσότερα από 500 χρόνια.

Εκτιμάται ότι το 2010 στην Ευρώπη χρησιμοποιήθηκαν 98,6 δις πλαστικές σακούλες μεταφοράς αγαθών, εκ των οποίων το 89% ήταν μιας χρήσης[1]. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, στην Ελλάδα καταναλώνονται 269 σακούλες ανά άτομο/ έτος. Η κατανάλωση/ χρήση της πλαστικής σακούλας έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής στερεών αποβλήτων και τη μη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων.

Οι πλαστικές σακούλες, αν δεν καταλήξουν σε Χώρους Υγειονομικής Ταφής, μπορούν να ταξιδέψουν πολύ εύκολα προς το θαλάσσιο περιβάλλον (ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές), όσο μακριά και να απορριφθούν από αυτό: εξαιτίας του μικρού τους βάρους και της ανθεκτικότητάς τους παρασύρονται από τον άνεμο και τη βροχή και μόλις εισέλθουν στη θάλασσα μπορούν να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις, προκαλώντας μια σειρά από δυσμενείς επιπτώσεις.

Οι πλαστικές σακούλες αποτελούν απειλή για τους θαλάσσιους οργανισμούς, καθώς αυτοί είτε παγιδεύονται σ' αυτές είτε τις καταναλώνουν. Η παγίδευση μπορεί να τραυματίσει τους οργανισμούς, να βλάψει την ικανότητα κίνησής τους (επιηρεάζοντας με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητά τους να βρουν τροφή ή να αποφύγουν τους θηρευτές τους), ακόμα και να τα οδηγήσει στο θάνατο λόγω ασιτίας, ασφυξίας ή πνιγμού. Θαλάσσιες χελώνες και θαλάσσια θηλαστικά μπορούν να καταπιούν πλαστικές σακούλες επειδή μοιάζουν με την τροφή τους, με αποτέλεσμα να μειώνεται η ικανότητα τροφοληψίας, αναπνοής και κολύμβησης.

Μια ακόμα αρνητική διάσταση των πλαστικών σακουλών, είναι ότι μπορούν να παρέχουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τη μετανάστευση ειδών της βενθικής μακροπανίδας, όπως καταφύγιο, τροφή, κατάλληλο υπόστρωμα ή και το «μεταφορικό μέσο» για αποίκιση. Λόγω της υψηλής πλευστότητάς τους μπορούν να διανύουν μεγάλες αποστάσεις επιπλέοντας στο θαλασσινό νερό, γεγονός που μπορεί αποδεδειγμένα να οδηγήσει σε διαταραχή των τοπικών οικοσυστημάτων.

Επιπλέον, οι πλαστικές σακούλες δεν παραμένουν ατόφιες στο περιβάλλον, αλλά κατακερματίζονται σε αμέτρητα μικροσκοπικά σωματίδια διαμέτρου μικρότερης των 5 χιλιοστών (μικροπλαστικά), σε χρονικό διάστημα μηνών ή ετών, λόγω της επίδρασης της υπεριώδους ακτινοβολίας και των κυμάτων/ρευμάτων και άλλων μηχανικών διεργασιών. Τα μικροπλαστικά είτε καταλήγουν στα ιζήματα του βυθού είτε αιωρούνται στην υδάτινη στήλη και εισέρχονται στην τροφική αλυσίδα μέσω

Το πρόγραμμα «Αλόνησος χωρίς πλαστικές σακούλες» υλοποιείται από το Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS και τη ΜΟm/ Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, με τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Thalassa και τη συνεργασία του Δήμου Αλοννήσου.

των οργανισμών που τα καταναλώνουν μαζί με το φυτοπλανγκτόν, το οποίο κυμαίνεται στις ίδιες περίπου διαστάσεις. Ορισμένα είδη ψαριών, πουλιών και άλλων ζώων αποβάλλουν το πλαστικό εύκολα, αλλά υπάρχουν και είδη που δεν έχουν αυτήν την ικανότητα, λόγω της κατασκευής του πεπτικού τους συστήματος, με αποτέλεσμα το πλαστικό να συσσωρεύεται στο σώμα τους. Τα μικροπλαστικά αποτελούν ένα «τοξικό χάπι» για τους οργανισμούς που τα καταπίνουν, καθώς περιέχουν από την παραγωγή τους τοξικές ουσίες (επιβραδυντικά καύσης, σταθεροποιητές, κ.ά.). Πολλές από αυτές φαίνεται να επηρεάζουν το ορμονικό σύστημα, ενώ επιπρόσθετα μπορούν να συσσωρεύουν στην επιφάνειά τους έμμοτους οργανικούς ρύπους (POPs), (π.χ., PCBs και φυτοφάρμακα, όπως το DDT), σε συγκεντρώσεις δέκα χιλιάδες φορές υψηλότερες σε σχέση με το θαλασσινό νερό που τα περιβάλλει.

Επιπρόσθετα, προκαλούν αισθητική ρύπανση μειώνοντας την τουριστική αξία παράκτιων περιοχών, αυξάνουν το κόστος της εμπορικής αλιείας και προκαλούν προβλήματα στη ναυσιπλοΐα, καθώς μπλέκονται στον αλιευτικό εξοπλισμό και τις προπέλες των σκαφών, αντίστοιχα. Οι καθαρισμοί, στους οποίους υποχρεώνονται οι τοπικές αυτοδιοικήσεις, συνεπάγονται πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση των δημοτών. Σημαντικό είναι, όμως, και το κόστος για τους επιχειρηματίες, αλλά και για τους καταναλωτές -έμμεσα, μέσα από την ενσωμάτωσή του στην τιμή των πωλούμενων προϊόντων.

Τονίζεται, τέλος, πως πλέον υπάρχει συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Οδηγία 2015/720/ΕΕ[2], σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη της Ε.Ε. επιτάσσονται να μειώσουν δραστικά την πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη -«λεπτή[3]»- πλαστική σακούλα μιας χρήσης. Για να επιτύχουν αυτόν τον στόχο, θα πρέπει είτε να λάβουν μέτρα ώστε η μέση ετήσια κατανάλωση να μην υπερβαίνει τις 90 πλαστικές σακούλες ανά πολίτη έως τα τέλη του 2019 και τις 40 έως τα τέλη του 2025, είτε να διασφαλίσουν ότι, από τα τέλη του 2018, αυτές οι σακούλες δεν θα δίδονται στους καταναλωτές δωρεάν.

[1] Bio Intelligence Service, 2011. Assessment of impacts of options to reduce the use of single-use plastic carrier bags. Final Report prepared for the European Commission – DG Environment.

[2] Οδηγία 2015/720/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 94/62/ΕΚ με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακούλων μεταφοράς (ΕΕ L 115 της 6.5.2015 σελ.11).

[3] Πλαστικές σακούλες μεταφοράς με πάχος τοιχώματος μικρότερο από 50 μm.